

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

PREȘEDINTE

București, 30 iunie 2015
Nr. L269/2015

Domnului

Senator CĂTĂLIN BOBOC

**PREȘEDINTELE COMISIEI JURIDICE, DE NUMIRI, DISCIPLINĂ,
IMUNITĂȚI ȘI VALIDĂRI**

În temeiul articolului 105 din Regulamentul Senatului, în ședința din 30 iunie 2015, plenul Senatului a hotărât trimiterea spre *reexaminare* a *propunerii legislative pentru condamnarea totalitarismului comunist și pentru cultivarea memoriei naționale antitotalitare (L269/2015-procedură de urgență)*, în vederea întocmirii unui *raport suplimentar*.

În acest sens, vă anexăm extras din stenograma ședinței Senatului din data de 30 iunie 2015.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

Cristian-Sorin Dumitrescu

Extras
din stenograma ședinței Senatului din data de 30 iunie 2015

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Punctul 2. La acest punct al ordinii de zi, Propunerea legislativă pentru condamnarea totalitarismului comunist și pentru cultivarea memoriei naționale antitotalitare, vă aduc aminte că am început dezbaterile ieri.

La dezbaterile de ieri, a fost prezentat punctul de vedere al Guvernului, a fost prezentat raportul comisiei și, la momentul începerii dezbaterilor generale, s-a epuizat programul de lucru.

Eu am crezut și atunci, și ieri, că era bine să fi discutat acest proiect legislativ unitar, lucru pentru care îl mai rog pe domnul... pe inițiator, pe domnul senator Ilieșiu, microfonul 7, să mai prezinte câteva cuvinte și începem dezbaterile generale.

Domnul Sorin Ilieșiu:

Vă mulțumesc. *(Discuții în sală.)*

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Dacă sunteți de acord. Dacă nu sunteți de acord...

Dar, cred că așa e corect.

(Intervenție neinteligibilă din sală.)

Domnul Sorin Ilieșiu:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi, în completarea celor pe care le-am spus ieri, vreau să fac câteva precizări.

Pe bună dreptate, totalitarismul nazist a fost condamnat fără drept de apel. La fel trebuie condamnat și totalitarismul comunist. În România, numărul victimelor comunismului a fost între 500 de mii și 2 milioane de oameni. Magistratul Dan Voinea, care a instrumentat dosarul crimelor comunismului, a ajuns la concluzia că numărul victimelor ajunge la 5 milioane, dacă includem deportările, precum și victimele din Basarabia și Bucovina de Nord. La nivel mondial, peste 100 de milioane de oameni au fost uciși în numele comunismului.

România a suportat cel mai sever regim comunist din Europa postbelică, fiind singura țară în care s-au înregistrat victime la căderea comunismului: peste 100 de morți și peste 300 de răniți. Nici măcar la Moscova, leagănul comunismului, nu s-au înregistrat atunci victime.

Propunerea mea legislativă are două coordonate: cea de condamnare, dar, mai ales, cea de cultivare a memoriei naționale a totalitarismului comunist. Memoria națională este esențială pentru viitorul României.

„Cine își uită trecutul e condamnat să-l repete.” – ne previne George Santayana.

„Dacă vrei să ucizi un popor, suprimă-i memoria.” – ne spunea Milan Kundera.

„Cine uită nu merită.” – ne avertizează Nicolae Iorga.

Putem ierta crimele comuniste – și le iertăm, pentru că suntem creștini –, dar, pentru ca acestea să nu se mai repete, nu avem voie să le uităm.

Din câte știu, în Senatul României există un singur fost demnitar comunist, în persoana domnului senator Mihai-Răzvan Ungureanu, fost membru al Comitetului Central...

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnule senator...

Domnul Sorin Ilieșiu:

... al Uniunii Tineretului Comunist.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnule senator!

Domnule senator, nu de-aia v-am dat cuvântul.

Vă rog frumos. Chiar... chiar... vă rog frumos. Da?

Domnul Sorin Ilieșiu:

Îl rog doar, în mod simbolic, să regrete, de la înalta tribună a Senatului României, o asemenea implicare a Domniei Sale, acum, la un sfert de secol.

(Intervenție neinteligibilă din sală.)

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Vă rog să încheiați, ca să nu...

Domnul Sorin Ilieșiu:

Îmi cer scuze.

Stimați colegi,

Viitorul raport al Academiei Române trebuie să pornească de la premisa că nu noi, românii – (*Discuții la prezidiu.*) –, am inventat comunismul, nu noi l-am instaurat cu forța, în mod nelegitim, nedemocratic și criminal. În schimb, noi am fost condamnați să-l trăim și să-i îndurăm fărădelegile și crimele, în timp ce căutam soluții prin care să ne salvăm limba, cultura și țara, să ne salvăm ființa națională de la desființare. Această salvare a fost meritul poporului român.

România are nevoie de o adevărată condamnare a totalitarismului comunist, nu precum cea făcută de domnul Băsescu.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Mulțumim.

Ajunge, domnule... Ați mai prezentat și ieri și am făcut doar ca să rememorăm... Și eu chiar cred, din punctul meu... Conduc ședința și cred că nu e cazul, la o astfel de lege, să facem astfel de asocieri de nume, mai ales că nu e... Nu, nu cred că sunt foarte... Dumneavoastră trebuia să vă rememorați, practic, argumentele pentru dezbateri generală. Dar, în sfârșit!

(Domnul senator Tudor Barbu solicită cuvântul.)

Domnule senator... Nu. Am deschis... Nu. La dezbateri generale, da? Nu. La dezbateri generale, primul înscris este domnul senator Hașotti, care a rămas înscris de ieri și care, dintr-o neînțelegere... în sfârșit... sau ce s-a întâmplat... s-a făcut că e primul pe listă astăzi. Da?

Aveți cuvântul, domnule senator.

Domnul Puiu Hașotti:

Onorat Senat,

Permiteți-mi ca, înainte de a face câteva remarci asupra foarte interesantei propuneri pe care a făcut-o domnul senator Ilieșiu, preț de un minut, două, să încerc să pun la punct o situație care s-a întâmplat nu numai ieri în Senatul României. Deci, cu respect și cu condescendență, vă rog să-mi acordați acest un minut, poate două.

Din 2004 până acum, lucrările de legiferare ale Senatului României au fost conduse de 12 colegi, inclusiv de actualul președinte de ședință. Niciodată însă nu s-a întâmplat ca un senator, după ce atrage atenția că nu mai este timp să se dezbată o propunere legislativă importantă, președintele de ședință să spună „Nu, este timp.”, să-l invite pe senator – este vorba despre mine, ce s-a întâmplat ieri – să ia cuvântul și, înainte de a lua cuvântul, să spună „Timpul a expirat.”

Este o ofensă și o manieră regretabilă, condamnabilă de conducere a ședinței plenului Senatului.

De altfel, cel care astăzi se află în onoranta poziție de a conduce lucrările Senatului, în repetate rânduri, a iritat – nu spun a jignit –, a iritat pe unul, pe altul sau pe mai mulți colegi.

De ce nu spun același lucru și despre Ioan Chelaru, despre domnul senator Chelaru, care s-a comportat impecabil, la fel ca toți ceilalți 11 colegi care au condus lucrările Senatului?

După părerea mea, președintele Senatului trebuie să fie sobru și neutru, fără să facă sau să încerce să facă ironii – bineînțeles, ieftine – sau să facă o serie de comentarii de pe acel fotoliu. Dacă are de făcut comentarii, trebuie să vină aici, la microfonul central.

Trebuie să înțelegem că nimeni din cei care conduc lucrările Senatului – și nu s-a întâmplat până acum – nu este mai egal decât vreun senator. Dimpotrivă, este mai obligat să întrețină și să contribuie, mai mult decât oricine, la buna desfășurare a procesului legislativ. Nu mai spun că sunt patru vicepreședinți...

Dar, domnule Dumitrescu, aproape că nu este ședință să nu pociți numele cuiva. Și aici sunt două posibilități: ori aveți probleme cu memoria, după doi ani și jumătate, de când a început Parlamentul, și nu ați reținut numele corect al tuturor, ori, și mai grav, o faceți deliberat.

Deci, din acest moment, nu voi face ceea ce am făcut dintotdeauna, ca, atunci când dumneavoastră îmi veți da cuvântul, să spun „mulțumesc” și nici nu mă voi adresa dumneavoastră în calitate de președinte de ședință, mă voi adresa direct Senatului.

Și acum, referitor la propunerea pe care a făcut-o domnul senator.

Ideea este una foarte bună, foarte generoasă, cu care nu am cum să nu fiu de acord, numai că propunerea legislativă are o serie întreagă de grave lacune.

Și aici sunt mai multe posibilități: ori o retrimitem la comisie, dacă avem vreme și, între timp, domnule senator, discutați cu experți de la Comisia pentru cultură, de la Comisia juridică, de la Ministerul Culturii, de la primărie – și o să vedeți de ce –, ori, sigur, o votăm, pentru că legea, propunerea este interesantă. Dar, dacă ne uităm fie și numai la obiecțiunile Consiliului Legislativ, vom vedea că trebuie să avem o cu totul altă... un cu totul alt text. Sunt apoi o serie de chestiuni asupra cărora vreau să mă refer pe scurt. Și vă stau și eu la dispoziție dacă...

(Intervenție neinteligibilă a domnului senator Sorin Ilieșiu.)

Le știu, dar nu schimbă fondul problemei, domnule senator, acele 18 amendamente.

În primul rând, în textul unui act normativ, nu pot fi trecuți cei care vor fi invitați la dezbateră, la adoptarea acestei propuneri legislative:

„(...) reprezentanți ai Academiei Române (...)” – ce reprezentanți? Astfel de formulări nu pot avea loc în text.

„(...) ai altor instituții de importanță națională (...)” – care instituții de importanță națională?

„(...) ai principalelor culte religioase (...)” – de ce nu ai tuturor?

„(...) ai societății civile antitotalitare (...)” – aici, intrăm într-o ceață.

„(...) foști deținuți politici (...)” – cine dintre ei?! Doar domnul Bjoza, de exemplu, pe care îl cunosc și îl respect, și cu care o să vă spun că am și întreprins ceva?!

„(...) luptători anticomuniști (...)” – cine?!

„(...) disidenți ai regimului comunist” – acuma, cu tot respectul și cu toată condescendența, și domnul Ion Iliescu se consideră dizident al regimului comunist. Ce facem? Îl invitați și pe dânsul?

Deci sunt niște probleme, domnule senator.

Încă o dată, respect și apreciez ideea pe care ați avut-o, dar mai spuneți apoi că raportul trebuie tradus în mai multe limbi, inclusiv în limba chineză.

Păi, cum condamnăm noi comunismul în limba chineză? Nu cumva supărăm marele popor chinez, care are în frunte un singur partid, și anume Partidul Comunist?

Și sunt încă o serie de inadvertențe: să se publice acest raport voluminos, important – nu? – la toate instituțiile, inclusiv la primării. Păi, avem vreo 3 000 de primării. Ce sens are să publicăm această chestiune la primării? Trebuie să ne gândim încă o dată și trebuie să avem...

Pe urmă, propuneți înființarea unui muzeu. Un muzeu care să fie în două locuri. Nu se poate. Cine? Cum? Structura muzeului? Este muzeu de importanță națională. Aici, Ministerul Culturii trebuie să vină și să facă organigrama, nu printr-un proiect legislativ.

Și mai sunt încă multe chestiuni referitoare și la comisia pe care o propuneți. Încă o dată, vorbiți de disidenții regimului comunist.

Monumentul național al victimelor totalitarismului comunist. Foarte de acord să fie, dar nu putem să prevedem noi, într-o propunere legislativă, această chestiune. Această chestiune e stabilită de Ministerul Culturii, de Direcția Monumentelor, împreună cu Primăria Generală a Municipiului București.

Noi nu putem să spunem că va fi o cruce de 40 de metri din oțel. Trebuie făcut un concurs. Adică trebuie respectată legislația în vigoare, atunci când facem o propunere legislativă de acest fel.

Încă o dată, ideea este cât se poate de generoasă. Eu voi vota această propunere, această idee, dar proiectul acesta, dacă nu-l întoarcem la comisie să fie complet schimbat, ideea să rămână, atunci, la Camera Deputaților vă sfătuiesc colegial, prietenește, să aveți înaintea discuții cu Primăria Generală, cu Ministerul Culturii, cu experți, cu Direcția Monumentelor și să modificați acest proiect, ideea să rămână.

Vă mulțumesc.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnul senator Tudor Barbu, microfonul central.

Domnul Tudor Barbu:

Mulțumesc mult, domnule președinte de ședință.

Doamnelor și domnilor colegi,

Ne aflăm în fața unei situații speciale, pentru că nu este vorba de un proiect legislativ cu efecte economice, sociale sau politice, ci este vorba, în primul rând, de un proiect legislativ cu efect moral și cu efect reparatoriu.

Astăzi, cu doar trei ore, patru ore în urmă, am fost între acei senatori care au discutat un proiect similar, la nivelul comisiei, aceeași comisie prin care a trecut și proiectul distinsului domn senator Ilieșiu. Un al proiect se află pe filiera de legiferare, aproape identic ca propunere tematică și abordare.

Și eu am venit să vă rog să avem înțelepciunea să nu tratăm la preț de matineu o astfel de problemă extrem de serioasă.

Dincolo de ceea ce a spus domnul senator Hașotti, discurs pe care vă rog să-l arhivați în memoria dumneavoastră colectivă, pentru că va fi nevoie, fără să-l repete domnul senator Hașotti, și la următoarele discuții în plen, pe următoarele proiecte, care vor veni conform procesului firesc de legiferare, o să vedeți că ne aflăm în situația să discutăm despre trei muzee, trei proiecte, trei condamnări și trei perioade. Una se numește „Ororile comunismului”, una se numește „totalitarism”, alta se numește... am uitat cum.

Păi, stimate doamne și stimați domni senatori, dacă abordăm în trei feluri diferite aceeași tragedie națională pe care a trăit-o aceeași țară și pe care a suferit-o același popor înseamnă că suntem într-o perioadă foarte bizară. Și, atenție, suntem în două Parlamente diferite, pentru că abordarea în Senat nu este egală cu abordarea din Cameră. Ce spune senatorul Hașotti este absolut corect, toate vor merge la colegii noștri deputați la Cameră decizională.

Și eu vă cer ori să dăm vot pozitiv, ori negativ tuturor proiectelor pe această temă extrem de sensibilă, cum bine spune domnul Ilieșiu, și sunt îndrituit să fac această afirmație – vin dintr-o familie de deținut politic –, deci cum bine spune domnul Ilieșiu, au fost milioane de cetățeni care au murit sau au fost chinuiți grav de perioada comunistă. Numai că asta înseamnă o abordare cu respect, cu echidistanță politică. Nu trebuie să ne uităm la inițiatorii proiectelor, nu trebuie să ne uităm cine semnează.

Eu i-am dat în comisie votul meu domnului Ilieșiu, pentru că, așa cum bine spune domnul Hașotti și cum bine gândim, bănuiesc, toți care suntem români în sala asta – și suntem toți –, nu poți să spui „nu” atunci când Senatul României discută despre legiferarea a ceva care, moral, se referă la un chin istoric al neamului. Nu poți spune „nu”, nu ai voie. Ești mandatat de popor aici să spui „da”.

Dar spui „da” ori tuturor și în Camera Deputaților ești înțelept, ca Parlament al României, și le aduni într-un singur proiect și un singur muzeu care, cum bine spune domnul ministru Hașotti, nu este apanajul senatorilor și nici al deputaților să spună unde are loc tăierea de panglică... Este apanajul Ministerului Culturii. Acolo se fac muzee, nu în Parlament.

Monumente. Avem comisii și concursuri naționale, cum bine s-a invocat.

Deci ca să nu lungesc foarte mult, pentru că m-ați înțeles, sper, vreau doar pentru stenogramă și pentru viitorul apropiat, când pe aici vor trece și celelalte două proiecte, să vă rog să aveți înțelepciunea și deschiderea sufletească să le votați în mod egal pe toate trei, pentru că toate trei se referă la același lucru, iar colegii deputați sunt convinși că vor face din ele un singur proiect național, un singur muzeu și o singură abordare privind condamnarea acelei perioade pe care eu nu-mi permit s-o numesc nici „totalitară”, nici „Ororile comunismului”.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnul senator Tudor Barbu, microfonul central.

Domnul Mario-Ovidiu Oprea (de la prezidiu):

Daniel Barbu.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Daniel Barbu, microfonul central.

Și urmează domnul senator Corlățean. Și domnul senator Bumbu s-a înscris. Cine mai dorește... Nu avem nicio reducere la...

Domnul Daniel-Constantin Barbu:

Vă mulțumesc, domnule președinte.

Și eu apreciez foarte mult intenția inițiatorului. Consider că este într-un totuț legitimă, dar ca și domnul senator Hașotti, am un număr de dificultăți în a accepta textul, așa cum este propus. Și nu mă voi referi la chestiunea monumentului.

În treacăt fie spus, în București e în construcție un monument. El este gata făcut, va fi amplasat probabil până la sfârșitul anului. Primăria va decide exact ritmul. Dar monumentul există în fața Casei Scânteii. Chestiunea muzeului este extrem de complicată. E precis reglementată de lege.

Mă voi referi la prima parte a inițiativei legislative, și anume la chestiunea cultivării memoriei.

Dacă, doamnelor și domnilor colegi, ar fi fost vorba să elaborăm un text politic, de preferință bine scris, și memorabil, de condamnare politică, etică, a comunismului, nu aș fi avut niciun fel de rezerve, dar nu putem să legiferăm cultivarea memoriei.

Condamnarea totalitarismului e o chestiune, neîndoielnic, importantă, ea e încă pendinte în societatea românească, dar cultivarea memoriei e o chestiune de conștiință individuală și de agregare spontană a conștiinței colective.

A spune într-un text de lege: „Academia Română elaborează în 90 de zile un raport” înseamnă a face exact ceea ce obișnuiau să întreprindă autoritățile de dinainte de 1989, de a da indicații diferitelor foruri academice și științifice din această țară.

Academia Română nu se află sub autoritatea Parlamentului. Nu-i putem noi, nici măcar sugera ce să facă. Dacă Academia Română ar fi vrut să facă acest lucru, l-ar fi făcut. Au trecut totuși douăzeci și cinci de ani. Nu-i putem da termene. Nu putem prezuma conținutul raportului, pentru că am încălca libertatea academică. Dacă raportul elaborat de Academie nu va fi în ton cu intenția inițiatorului, nu vom avea nimic de făcut, pentru că vom fi în fața libertății cercetării, libertății cunoașterii, libertății academice, pe scurt.

Deci nu cred că Parlamentul României poate da, în anul 2015, instrucțiuni Academiei Române, termene cu privire la un raport pe care ar trebui să-l elaboreze, dincolo de – recunosc și insist – seriozitatea temei.

Cred, în continuare, că domnul Ilieșiu are dreptate, chestiunea memoriei comunismului nu s-a stins încă în România, dar am convingerea că inteligența noastră comună, a Parlamentului, ne va ajuta să găsim mijloace mai politice și mai corecte, mai puțin dependente de comunismul însuși și de practicile lui, de a încheia socoteala cu acest trecut.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnul senator Titus Corlățean, microfonul 4.

Domnul Titus Corlățean:

Mulțumesc, domnule președinte de ședință.

În mod evident există o multitudine de opinii care, toate, pe fond, subliniază oportunitatea unui astfel de proiect legislativ și tot evident este că sunt și nuanțe și contraargumente, nu e un lucru neobișnuit în dezbaterea parlamentară.

Nu vă ascund că am avut anterior mai multe discuții cu inițiatorul proiectului, cu domnul senator Ilieșiu, care mi-a povestit, mi-a spus despre intenția acestui proiect și eu însumi, la nivel individual, i-am zis că este un proiect necesar. Și o spun de la bun început că voi vota acest proiect legislativ.

În egală măsură, ascultând intervențiile colegilor, eu cred și sunt de bună-credință când spun acest lucru, eu cred că toate aceste argumente, unele de fond, altele de tehnică

legislativă, este firesc să fie aduse în comisiile care dezbat proiectul respectiv, în comisia de fond și în comisiile de aviz.

Să redeschidem această dezbatere în plen, după ce s-a parcurs această procedură, mi se pare incorect din punct de vedere procedural.

Pe de altă parte, cred că este nevoie să ne pronunțăm politic asupra acestui proiect astăzi și să luăm o decizie. Dacă sunt chestiuni de remediat, sunt convins că în procedura de la Camera Deputaților, inițiatorul poate discuta cu comisiile parlamentare, comisia respectivă, cu ceilalți specialiști, dar este momentul să dăm un semnal politic.

Acest subiect, care este un subiect foarte important pentru societatea românească, este foarte delicat, este sensibil, a lăsat urme, este un subiect care nu s-a închis. Și trebuie să recunoaștem faptul că acest subiect a fost dezbătut în spațiul public în acești 25 de ani, de multe ori cu bună-credință, de către oameni care au făcut-o cu bună-credință. Dar nu o dată, așa spune adesea, a fost dezbătut inclusiv la cel mai înalt nivel politic, denaturând sensul subiectului, ideologizând și politizând în scopuri de politică internă.

Cred că este un moment al adevărului în care, de o manieră ceva mai largă, putere și opoziție, trebuie să ne pronunțăm asupra acestui proiect. Unul dintre colegii antevorbitori făcea referire la un exemplu din familia Domniei Sale. Cred că foarte multe familii de români au astfel de situații. Am descoperit cu mare interes, acum un an de zile, într-o filă din arhivele Securității și din arhivele Ministerului Afacerilor Interne din zona Cluj, raionul Luduș, chestiuni foarte interesante despre bunicul meu, ca element antisistem. Fiecare familie de români, în ultimă instanță, mai aproape sau mai departe, are astfel de exemple de oameni care au suferit, apropo de totalitarismul comunist.

Și închei, spunând că domnul senator Ilieșiu a făcut o...a introdus o nuanță, pe care o consider importantă și necesară. Condamnarea regimului fascist, nazist este sus de tot și este foarte importantă pentru tot ce s-a întâmplat, pentru Holocaust și celelalte. Nu punem pe picior de egalitate, condamnăm însă, este adevărat, în mod necesar, totalitarismul comunist. Și aici nu negăm și condamnăm în ansamblu ceea ce s-a întâmplat în perioada dinainte de '89, pentru că ar fi greșit să facem asta, dar condamnăm ceea ce chiar trebuie condamnat.

Eu îndemn colegii să se gândească foarte serios și să voteze astăzi acest proiect legislativ.

Mulțumesc.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnul senator Bumbu Octavian, microfonul 3.

Domnul Octavian-Liviu Bumbu:

Mulțumesc, domnule președinte.

Categoric, că este o propunere legislativă care nu merită și nici nu trebuie s-o tratăm ca o propunere de rutină.

Îmi pare foarte rău de unii colegi care, poate, au bune intenții, dar nu văd pădurea din cauza copacilor și nu e prima dată când se întâmplă așa.

Am vrut să am o astfel de inițiativă. Am încercat și n-am reușit. Încărcătura emoțională probabil m-a împiedicat.

Îl felicit pe domnul senator Ilieșiu. A reușit să ducă la bun sfârșit, cu unele imperfecțiuni care au fost corectate în comisii... dar a trata o astfel de inițiativă care, de fapt, ne marchează sau trebuie să marcheze conștiința unui neam, acum, la douăzeci și ceva de ani de despărțire de această perioadă tristă, în care generațiile care au venit mai târziu și, din păcate, și unii care au trecut de atunci au uitat ce înseamnă, de fapt, un regim totalitar și au rămas numai cu niște nostalgii fără valoare, nici măcar simbolică... consider că trebuie să nu-i uităm pe cei care au umplut cimitirele din motive comuniste, să nu uităm rudele și, măcar ca o minimă datorie, eu o să votez legea și vă rog pe toți să faceți la fel, pentru că ne va marca, fără a folosi cuvinte mari, conștiința. Iar micile imperfecțiuni trebuie să fie corectate și este când, timp și unde.

Vă mulțumesc.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Alte intervenții, observații?

Domnul senator Popa, microfonul central.

Domnul Ion Popa:

Domnule președinte de ședință,

Stimați colegi,

Ținând cont de importanța deosebită a acestei propuneri legislative, dar și de punctele de vedere exprimate și pentru că termenul de adoptare tacită este 12 octombrie, solicit retrimiteră la comisie pentru 14 zile.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Deci până în septembrie nu avem cum să...

(Intervenție neinteligibilă din sală.)

Atunci, bun. Deci pentru două săptămâni.

Doamnelor și domnilor senatori, avem o solicitare...

(Intervenție neinteligibilă din sală.)

Nu putem... în timpul dezbaterilor... *(Discuții în sală.)*

Atunci, dau cuvântul domnului senator Markó Béla și supunem, pentru că e ultimul vorbitor și era înscris înainte de dumneavoastră... (*Replică neinteligibilă din sală.*)... și după aceea supun la vot solicitarea.

Vă rog, domnule senator Markó Béla.

Domnul Markó Béla:

Domnule președinte,

Am dat semnale multe...

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Da, da, da.

Domnul Markó Béla:

... dacă nu disperate, bineînțeles, dar totuși...

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnule senator...

Domnul Markó Béla:

... am semnalat că vreau să spun câteva cuvinte.

De fapt, sunt într-un tot de acord cu ceea ce a spus domnul senator Puiu Hașotti, și anume că avem nevoie de o astfel de lege, dar proiectul conține o serie de elemente care nu țin de textul legii, ci de reglementări și soluții ulterioare.

Dar, în ceea ce mă privește, aș vrea să subliniez o idee, și anume că, după părerea mea, nu avem nevoie de o astfel de lege numai pentru a face un gest reparatoriu. Și, dacă-mi permiteți, e mai puțin important caracterul reparatoriu al acestui proiect, ci mesajul pentru generațiile – și s-a spus și acest lucru –, pentru generațiile care nu au experiența totalitarismului, nu au experiența unei dictaturi comuniste și, în general, a sistemelor dictatoriale. Fiindcă aș putea să-mi pun întrebarea: de ce acum, după 25 de ani, ne trezim să condamnăm comunismul? Această condamnare a avut loc deja în decembrie 1989 și în perioada care a urmat.

Ar fi foarte bizar și foarte ciudat dacă după un sfert de veac ne-am trezit să condamnăm sistemul totalitar comunist, dar, în schimb, după un sfert de veac observăm cu toții că, într-adevăr, s-a dat uitării ce înseamnă sistemul totalitar și ce înseamnă un sistem dictatorial fără un Parlament funcțional, cu un partid stat, un singur partid care domină toată viața socială. Și nu vreau să continui elementele în legătură cu care, în ultima vreme, am impresia că societatea noastră a început să uite.

Și, din acest punct de vedere, consider că este, într-adevăr, de actualitate adoptarea unei astfel de legi, și nu pentru gesturile comemorative, pentru caracterul reparatoriu, pentru a avea încă un muzeu și încă un monument undeva într-o piață a Bucureștiului. Nu!

Pentru a transmite un mesaj foarte important către generațiile următoare, și anume cât de periculoase sunt sistemele și ideile totalitare, oricând și în orice împrejurări ar apărea ele.

În ceea ce mă privește, sunt de acord și cu ideea retrimiterii. Dacă nu se va retrimite, vom vota proiectul, dar în mod cert în Camera Deputaților va trebui schimbat acest text.

Vă mulțumesc.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Mulțumesc.

Înainte de a... imediat, domnule...

Din sală: Inițiatorul!

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Avem o solicitare de retrimiteri la comisie. În mod normal și corect, înainte de această decizie am să dau cuvântul inițiatorului, ca să răspundă, eventual, la unele obiecții, după care voi supune la vot solicitarea de retrimiteri. Dacă nu se acceptă, vom vota proiectul, fiindcă nu e lege organică.

Aveți cuvântul, microfonul 7, domnule senator Ilieșiu.

Domnul Sorin Ilieșiu:

Dacă-mi permiteți, domnule senator Hașotti, domnule senator Daniel Barbu și domnule senator Iani Popa. Am redactat și am supus aprobării Comisiei juridice 18 amendamente, care sunt cele propuse, de fapt, de Consiliul Legislativ, pe de altă parte, de membri ai Comisiei pentru cultură și, de asemenea, de anumite instituții consultate de Guvernul României. Eu nu cred că se impune retrimiteri.

Și aș vrea, ca răspuns domnului Markó Béla... domnului senator Markó Béla și domnului senator Daniel Barbu, să citesc punctul de vedere al unui istoric din Academia Română. Este vorba de domnul academician Alexandru Zub, fost președinte al Secției de Științe Istorice a Academiei Române, fost membru al așa-zisei Comisii „Tismăneanu”, alături de mine, printre alții. Citez: „Condamnarea unui regim dictatorial e oricând bine-venită, cu atât mai mult dacă e vorba de o dictatură comunistă, judecată la o distanță de un sfert de secol. Un asemenea gest, chiar dacă e produs atât de târziu, nu e deloc inutil, fie și pentru că ar stimula memoria colectivă, de la noi și din afara noastră, predispusă cum e la amnezie. Tinerimea, îndeosebi, s-ar cuveni să afle și pe această cale, solemnă, că pericolul unei recidive totalitare, de tip comunist, persistă în spațiul dominat până nu de mult de sovietici și ne poate oferi surprize neplăcute, cum se întâmplă deja în proximitatea noastră. (...) Consider că implicarea Academiei Române și a altor instituții specializate în studiul regimului comunist ar fi utilă pentru a se elabora o analiză succintă, dar riguroasă,

coerentă, pe seama căreia Parlamentul României să poată adopta o decizie de condamnare.”

Ioan-Aurel Pop, istoric, academician, rectorul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj: „Parlamentul României este principala instituție reprezentativă a națiunii pentru a transpune, sub formă de legi, voința națională. (...) Fiindcă se împlinește un sfert de secol de la căderea oficială a comunismului, ar fi, în fine, o ocazie potrivită pentru o asemenea întreprindere. (...) Să nu uităm că nu departe de granițele noastre, chiar în interiorul statului românesc Moldova, flutură, pe Nistru, steaguri oficiale roșii cu secera și ciocanul și tronează statui ale lui Lenin. (...) Amenințarea totalitaristă și chiar comunist-totalitaristă nu a trecut. Din păcate, mulți români, inclusiv tineri, au sentimente de nostalgie față de comunism. (...) Ideologia comunistă și mai ales aplicarea ei...

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnule senator...

Domnul Sorin Ilieșiu:

... «creatoare» în România, după ce fusese...

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnule senator...

Domnul Sorin Ilieșiu:

... impusă cu tancurile sovietice, trebuie condamnată fără echivoc, în mod credibil, de către oameni credibili. (...) Implicarea Academiei Române...

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnule senator...

Domnul Sorin Ilieșiu:

... ca instituție, ar putea conferi o garanție de seriozitate pentru realizarea unui act cu adevărat important, memorabil, edificator și util. Nu cred că această condamnare...

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnule senator...

Domnul Sorin Ilieșiu:

... ar fi tardivă. (...) E vorba aici despre o chestiune de demnitate colectivă românească, de demnitate națională.”

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Domnule senator,

Vă rog foarte mult să încheiați. V-am dat cuvântul la sfârșitul dezbaterilor pentru ca dumneavoastră să răspundeți la chestiunile care s-au ridicat. Dumneavoastră ne citiți un text. Sigur, poate să răspundă și un text, dar...

Domnul Sorin Ilieșiu:

Este un răspuns față de obiecțiile, față de...

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Sorin Ilieșiu:

... ce ar trebui să facă Academia Română.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Mulțumesc foarte mult.

Doamnelor și domnilor, suntem în următoarea situație. Se supune la vot, la cererea unui grup parlamentar, solicitarea de a trimite proiectul legislativ la comisie, pentru raport suplimentar, pentru o perioadă de două săptămâni, care curge de la începutul sesiunii parlamentare din septembrie.

Doamnelor și domnilor, vă supun la vot cererea de retrimiteră la comisie. Vă rog să vă exprimați prin vot.

Cu 43 de voturi pentru, 35 de voturi împotrivă și 6 abțineri, solicitarea nu a fost admisă.

De la prezidiu: Cum să nu?! Ba da.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

Ba da?

Domnul Mario-Ovidiu Oprea (de la prezidiu):

Ba da, a fost admisă.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

43. 35 plus 6 fac 41.

Din sală: E admisă.

Domnul Cristian-Sorin Dumitrescu:

A, e 43 la 41. Aveți dreptate, mă scuzați.

(Replici neinteligibile din sală.)

Corect, corect, corect.

Doamnelor și domnilor,

A fost retrimisă la... am adunat voturile, abținerile, e corect. Deci cu 43 de voturi pentru, 35 de voturi împotrivă și 6 abțineri, deci 43 la 41, a fost admisă retrimiteră la comisie, pentru raport suplimentar, pentru o perioadă de două săptămâni, care curge de la data de 1 septembrie.

Mulțumesc.